

ФАКУЛТЕТ БЕЗБЕДНОСТИ
УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

Број: _____

Датум: _____

Београд, Господара Вучића бр. 50

**НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ФАКУЛТЕТА БЕЗБЕДНОСТИ
УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ**

Одлуком Наставно–научног већа Факултета безбедности број 456/14 од 05.07.2016. године именована је Комисија за оцену докторске дисертације кандидата **Милана Липовца** под насловом: **”Национална безбедност Републике Србије у регионалном безбедносном поткомплексу Западни Балкан“**, у следећем саставу:

- 1) др Зоран Драгишић, редовни професор
- 2) др Владимир Н. Цветковић, редовни професор
- 3) др Светлана Станаревић, доцент
- 4) др Драган Р. Симић, редовни професор

Комисија је темељно прегледала и проучила наведену докторску дисертацију и на основу изнетог мишљења чланова Комисије Наставно-научном већу доставља следећи:

**РЕФЕРАТ
О ЗАВРШЕНОЈ ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ**

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ И ДИСЕРТАЦИЈИ

Кандидат Милан Липовац је рођен 27. јула 1982. године на Звездари. Основну школу “Сутјеска“ завршио је у Земуну, а средњу графичку школу „Милан Ракић“ на Новом Београду завршио је 2001. године. Основне академске студије на Факултету безбедности - смер Безбедност завршио је 2009. године са просечном оценом 9,24. Крајем 2010. године кандидат Милан Липовац је завршио дипломске академске студије - мастер на Факултету безбедности са просечном оценом 9,57. Мастер рад под насловом: „Концепт секуритизације у савременим студијама безбедности“ одбранио је пред Комисијом: Драгана Дулић, Радомир Милашиновић, Владимир Н. Цветковић и Зоран Драгишић (ментор).

Кандидат Милан Липовац је од октобра 2009. године до октобра 2010. године био ангажован на предметима Методологија научног истраживања и Социјална патологија на основним академским студијама на Факултету безбедности. Од октобра 2013. године запослен је у својству сарадника на Факултету безбедности Универзитета у Београду. Од јануара 2011. године до данас кандидат Липовац је такође ангажован и као истраживач на пројекту: „Безбедност и заштита организовања и функционисања васпитно-образовног система у Републици Србији (основна начела, принципи, протоколи, процедуре и средства)“ бр. 47017, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

Кандидат Милан Липовац је као аутор или коаутор објавио двадесетак научних радова из области студија безбедности, односно савремених студија безбедности, а са посебним нагласком на теме везане за националну безбедност:

- Лалић, В.; Ђурић, С. и Липовац, М. (2015). Избјегличка или мигрантска криза у Европи – безбједносне импликације и изазови. У: Б. Ковачевић (ур.) *Ризици и безбједносне пријетње*, Бања Лука. (стр. 5-64). УДК 351.86:355.426(4)
- Липовац, М. и Симић, Т. (2015). Секуритизација у енергетској безбедности – Случај ЕУ и руског гаса. *Међународна политика*, 66(1160). 59-77. УДК:339.9:620.9(470:4-672ЕУ) Библид 0543-3657, 66 (2015)
- Липовац, М. и Ђурић, С. (2015). Мигрантска криза у ЕУ и Западнобалканска рута. *Годишњак Факултета безбедности*, 67-89. УДК 341.382(497.6)
- Липовац, М. и Димитријевић, И. Р. (2015). Национални интерес као аналитички концепт: Могућности за анализу националног интереса Србије. *Српска политичка мисао*, 22(4), 87-108. УДК 323.1:327(497.11):321.01
- Липовац, М. и Цветковић, В. М. (2015). Проблеми у имплементацији европских стандарда у Републици Србији у области Интегрисаног система заштите и спасавања у ванредним ситуацијама – Систем „Број 112 за хитне позиве“. *Европско законодавство*, 54(15). 300-306. УДК 341.23:654.157(4-672ЕУ) Библид 1451-3188, 14 (2015)
- Липовац, М. (2014). Концептуална анализа безбедности. У: М. Липовац и Д. Живојиновић (Ур.) *Међународна безбедност: теоријски приступи* (стр. 49-72). Београд: Факултет безбедности. ISBN 978-86-80014-005 COBISS.SR-ID 208455948
- Златановић, А. и Липовац, М. (2014). Социјални конструктивизам. У: М. Липовац и Д. Живојиновић (Ур.) *Међународна безбедност: теоријски приступи* (стр. 251-264). Београд: Факултет безбедности. ISBN 978-86-80014-005 COBISS.SR-ID 208455948
- Липовац, М. (2014). Различити аспекти примене видео надзора у школској средини у Републици Србији. У: Б. Поповић-Ћитић и С. Ђурић (Ур.) *Модели унапређења безбедности у образовно-васпитним установама* (стр. 84-94). Београд: Факултет безбедности. ISBN 978-86-80014-09-8 УДК351.851(497.11)
- Липовац, М. (2014). Европска одбрамбена агенција - Нова извозна шанса за Републику Србију. *Европско законодавство*, 14(49-50). 370-376. УДК355.2(4+497.11); ISSN 1451-3188; Билбид 1451-3188. 13(2014)

- Липовац, М. (2014). Министарство просвете и вера од 1919. до 1945. године - Идеологизација институције, надзирање и кажњавање. *Годишњак факултета безбедности*. 213-228. Београд: Факултет безбедности
- Липовац, М. (2013). Допринос конструктивистичке парадигме студијама безбедности. *Социолошки преглед*, 47(3), 439–460. УДК 303.442.23; 005.934
- Кешетовић, Ж.; Липовац, М. и Млађан, Д. (2012). Пројектовање школског простора као фактор превенције безбедносних ризика. У: Кордић, Б.; Ковачевић, А.; Бановић, Б. (Ур.) *Реаговање на безбедносне ризике у образовно-васпитним установама* (стр. 197-210) Београд: Факултет безбедности. ISBN: 978-86-84069-69-8 UDK 371.6:351.851
- Глушац, Ј. и Липовац, М. (2012). Могућности и перспективе Републике Србије за учешће у борбеним групама Европске уније. Међународна научна конференција Института за међународну политику и привреду „*Harmonisation of foreign policy of the Republic of Serbia with European Union Common Foreign and Security Policy*” (стр. 431-446). ISBN 978-86-7067-171-3 COBISS.SR-ID 194354956
- Лакић, Б.; Стојановић, Б. и Липовац, М. (2012). Питање реституције у Републици Србији и однос са другим државама сукцесорима СФРЈ. У: Д. Димитријевић, Ж. Новичић и М. Вучић (Ур.) *Регулисање отворених питања између држава сукцесора СФРЈ* (стр. 293-313). Београд 29-30. 11. 2012. године. Институт за међународну политику и привреду. ISBN 978-86-7067-193-5
- Стојановић, Б.; Липовац, М. и Лакић, Б.; (2012) Заштита имовинских права у Србији – питање реституције. У: А. Рабреновић и Ј. Церанић (Ур.), *Усклађивање права Републике Србије са правним тековинама ЕУ: приоритети, проблеми, перспективе* (стр. 152-174). Београд: Институт за упоредно право. ISBN 978-86-80059-85-3.
- Липовац, М. и Глушац Ј.; (2011). Перспективе концепта људске безбедности. *Култура полуса*, 8(16), 57-76. Нови Сад; УДК 341.24:341.123
- Липовац, М.; Спасић, Д. и Кешетовић, Ж. (2011). Концепт социјеталне безбедности и теорија секуритизације као оквири за анализу процеса пријема Турске у Европску унију. *Међународна политика*, 62(1142), 52-62. ИССН 0543-3657; УДК327.56:061.1ЕУ (560); Бибилд 0543-3657.62(2011)
- Трапара, В. и Липовац, М. (2011). Европска агенција за управљање оперативном сарадњом на спољним границама Европске уније (ФРОНТЕХ) – механизми заштите. *Европско законодавство*, 10(35-36), 192-200. ИССН 1451-3188; УДК:341.222; Библид 1451-3188,10(2011)
- Липовац, М. и Глушац, Ј. (2011). Снаге за брзо реаговање Европске уније - Борбене групе. *Годишњак факултета безбедности*, стр.113-124. COBISS.SR-ID 512187317
- Липовац, М. и Кучековић, З. (2011). Односи Републике Србије и НАТО кроз Програм Партнерство за мир, У: Ђукановић, Д., Лађевац, И. (Ур.), *Србија и међународне организације* (стр. 451-461), Београд: Институт за међународну политику и привреду. УДК 341.1+341.217(497.11)(082) ISBN978-86-7067-158-4
- Липовац, М. и Спасић, Д. (2011). Геополитички аспекти ширења НАТО на Балкану - случај Републике Србије. У: Милутиновић, М. (Ур.), *Босна и Херцеговина у*

савременом геополитичком окружењу (стр.169-179), Бања Лука: Независни универзитет Бања Лука. УДК 327.51 НАТО(497) ISBN 978-99955-41-23-1; COBISS.BIH-ID 1917976

Ђурић С.; Цветковић, В. и Липовац М. (2011). Послератно Косово и Метохија као нови/стари геополитички чвор Балкана. У: Милутиновић, М. (Ур.), *Босна и Херцеговина у савременом геополитичком окружењу* (стр. 204-216.), Бања Лука: Независни универзитет Бања Лука. УДК 323.1:327(497.115) ISBN 978-99955-41-23-1; COBISS.BIH-ID 1917976

Спасић, Д. и Липовац М. (2011). Конвенција о полицијској сарадњи у Југоисточној Европи и улога Србије у борби против међународног криминала, Међународна научна конференција Криминалистичко-полицијске академије „Сузбијање криминала у оквиру међународне полицијске сарадње“ 28.-30. Јун 2011. на Тари, стр.161-172. УДК 341.456(082) ISBN978-86-7020-199-6 COBISS:SR 187612940

Поповић-Ћитић, Б.; Ђурић, С. и Липовац, М. (2011). Управљање безбедносним ризицима у образовно-васпитним установама. У: Поповић-Ћитић, Б.; Ђурић, С. и Кешетовић, Ж. (Ур.) *Безбедносни ризици у образовно-васпитним установама* (стр. 11-29), Београд: Факултет безбедности. ISBN: 978-86-84069-64-3 УДК: 005.334:371

Липовац, М. (2011). Теоријски оквири за анализу и превенцију социо-психолошких ризика у образовно-васпитним установама. У: Поповић-Ћитић, Б.; Ђурић, С. и Кешетовић, Ж. (Ур.) *Безбедносни ризици у образовно-васпитним установама* (стр. 69-84), Београд: Факултет безбедности. ISBN: 978-86-84069-64-3 УДК: 005.334:371

Кандидат Милан Липовац је у децембру 2010. године уписао докторске студије на Факултету безбедности и до фебруара 2013. године положио све испите и одбранио пројекат докторске дисертације са просечном оценом 10 (десет). Одлуком Наставно-научног већа Факултета безбедности број 265/6 од 30.05.2013. године, именована је Комисија за утврђивање подобности теме и квалификованости кандидата у саставу Зоран Драгишић, Владимир Н. Цветковић и Филип Ејдус, а која је на основу приложених материјала и проученог пројекта докторске дисертације кандидата Милана Липовца једногласно утврдила подобност теме и квалификованост кандидата, те је 25.06.2013. године предложила Наставно-научном већу Факултета безбедности да прихвати тему и одобри израду докторске тезе кандидату Милану Липовцу под насловом „Национална безбедност Републике Србије у регионалном безбедносном поткомплексу Западни Балкан“, као и да именује ментора. Комисија је том приликом за ментора предложила проф. др Зорана Драгишића.

Тема докторске дисертације кандидата Милана Липовца припада научној области друштвено-хуманистичких наука и ужој научној области студијама безбедности. Још прецизније докторска дисертација под насловом „Национална безбедност Републике Србије у регионалном безбедносном поткомплексу Западни Балкан“ припада области/подобласти савременим студијама безбедности. Теоријска промишљања у савременим студијама безбедности најчешће се свде на Копенхашку,

Велшку и Париску школу, од којих је по значају, обиму и домету Копенхашка школа свакако на првом месту. Тема докторске дисертације кандидата Милана Липовца везана је за проверу експланаторног потенцијала Теорије регионалног безбедносног комплекса на конкретној студији случаја која је везана за Западни Балкан и Републику Србију. Имајући то у виду потребно је подсетити да Теорија регионалног безбедносног комплекса која представља једну од три, а по значају и сазнајном потенцијалу вероватно најважнију теорију која је развијена у оквиру Копенхашке школе (савремених) студија безбедности.

Докторска дисертација кандидата Милана Липовца под називом „Национална безбедност Републике Србије у регионалном безбедносном поткомплексу Западни Балкан“ написана је на 364 странице (рачунајући прилоге) и садржи следеће целине: 1. Увод; 2. Кључни појмови (националне) безбедности и потенцијали ТРБК за проучавање националне безбедности; 3. Регионални безбедносни поткомплекс (Западни) Балкан; 4. Национална безбедност Републике Србије у регионалној безбедносној динамици поткомплекса Западни Балкан; 5. Сазнајно-експланаторни потенцијал и интерпретативно-аналитичке могућности ТРБК у проучавању националне безбедности и 6) Закључак. На крају је приложен и списак коришћене литературе који обухвата 316 референци и то углавном научне чланке, монографије, радове са конференција, докторате и мастер радове, али и законе, стратегије, експозее мандатара и званична саопштења највиших представника политичких власти, као и извештаје различитих владиних и невладиних организација и институција. Докторском дисертацијом обухваћен је и Прилог у којем су представљене чак 52 дисертације које су одбрањене на светским универзитетима енглеског говорног подручја. Докторска дисертација кандидата Милана Липовца садржи и 65 табела, 4 слике, 3 шеме и 9 графикана, а чија је сврха једноставнији и јаснији визуелни приказ представљених података.

2. ПРЕДМЕТ И ЦИЉ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат Милан Липовац у докторској дисертацији полази од становишта Бузена и Вејвера, утемељивача Теорије регионалног безбедносног комплекса, да је овај теоријски оквир могуће користити на (најмање) четири нивоа анализе безбедности и где се један од тих нивоа доводи у везу са националном безбедношћу. Тако да је предмет ове докторске дисертације везан за утврђивање сазнајно-експланаторног потенцијала ТРБК у проучавању националне безбедности конкретне државе. Као додатну теоријску аргументацију за овакво одређење предмета истраживања кандидат је навео Бузенова одређења регионалног безбедносног комплекса из 1983., 1986. и 1991. године и Бузеново и Вејверово одређење из 1998. године, а која у потпуности поткрепљују ову идеју, као и последње Бузеново и Вејверово одређење РБК из 2003. године у којем се имплицитно приоритет ставља на националну безбедност. Иако идеја о примени ТРБК у проучавању безбедности на националном нивоу није оригинална (обзиром да такву могућност истичу Бузен и Вејвер као утемељивачи овог теоријског приступа), потребно је истаћи да у обимном прегледу литературе који је рађен за

потребе ове дисертације није пронађен нити један рад у којем је ТРБК коришћена за проучавање безбедности на националном нивоу, односно за проучавање националне безбедности.

Такође полазећи од Бузенове и Вејверове тврдње да конкретна држава има већу безбедносну међузависност, односно да успоставља већу регионалну безбедносну динамику са државама које су део тог комплекса него са државама које су ван тог комплекса, али и да држава успоставља још већу регионалну безбедносну динамику са државама које су део поткомплекса, него са другим државама регионалног безбедносног комплекса, одабрана је и студија случаја којом је обухваћена држава (Република) Србија и поткомплекс Западног Балкана. Овако одређен предмет истраживања јасно упућује на Теорију регионалног безбедносног комплекса као централни део теоријског оквира ове дисертације. Међутим кандидат је за потребе овог истраживања појмовну мрежу ТРБК обогатио појмовима који су иманентни националној безбедности (национални интерес, моћ државе и снага државе), а како би се адекватније испитали сазнајно-експланаторни потенцијали ТРБК на нивоу националне безбедности.

На основу представљеног предмета истраживања, кандидат је циљеве одредио као утврђивање предности и недостатака ТРБК у проучавању националне безбедности Републике Србије у Западнобалканском поткомплексу, као и давање сета препорука за превазилажење уочених недостатака и унапређење ТРБК као теоријског оквира.

Имајући у виду одабрану студију случаја, као и да је Република Србија у односима моћи мала држава и у односима снаге слаба држава (што је потврђено у раду), као и да друге државе поткомплекса Западни Балкан спадају у исту категорију држава (што је такође потврђено у раду), кандидат Милан Липовац сматра да је добијене налазе у погледу сазнајног потенцијала ТРБК (предности и недостатака) у анализи конкретне студије случаја – националне безбедности Републике Србије и поткомплекса Западни Балкан могуће уопштити на све случајеве у којима поткомплексе чине искључиво мале и слабе државе, а што такође представља посебан циљ истраживања. Тако да се може констатовати да циљеви ове докторске дисертације превазилазе емпиријску раван и проучавану студију случаја и да се превасходно везују за теоријски ниво, односно за покушај унапређења постојеће теорије (савремених) студија безбедности.

На основу образложеног предмета и циља ове дисертације Комисија сматра да се кандидат Милан Липовац у истраживању бавио оригиналном темом која је значајна за развој (савремених) студија безбедности, унапређење постојећих теоријских оквира, њихову примену и обогаћивање постојећег фонда научног знања како на нивоу националне, тако и на нивоу регионалне безбедности.

3. ОСНОВНЕ ХИПОТЕЗЕ ОД КОЈИХ СЕ ПОЛАЗИЛО У ИСТРАЖИВАЊУ

Имајући у виду да су предмет и циљеви докторске дисертације кандидата Милана Липовца доминантно теоријског карактера, општа хипотеза у истраживању је да Теорија регионалног безбедносног комплекса има значајан сазнајно-експланаторни потенцијал у проучавању националне безбедности, односно да регионални безбедносни поткомплекс представља релативно добар оквир за проучавање националне безбедности државе која је саставни део тог поткомплекса. У том смислу кандидат у докторској дисертацији наводи опширнију и подробнију теоријску аргументацију, а коју је могуће свести на следеће Бузенове и Вејверове (теоријске) тврдње: „државе које су део (пот)комплекса имају већу безбедносну међузависност“, „безбедносне претње брже прелазе краће дистанце“, „конфликтни обрасци између држава/јединица унутар поткомплекса опредељујуће утичу на правац и домете утицаја спољних актера“ и „кључна карактеристика (пот)комплекса је изражена регионална безбедносна динамика“. На основу спроведеног истраживања и резултата који су представљени у дисертацији кандидата, ова општа хипотеза је у потпуности потврђена.

У студији случаја која је обухваћена овом докторском дисертацијом општа хипотеза је имплицирала претпоставку да Република Србија има већу безбедносну међузависност са другим државама Западног Балкана (јединицама поткомплекса), него у односу на друге европске или неевропске државе. Бузен и Вејвер у оквиру ТРБК уважавају значај суперсиле, великих сила и/или регионалних сила за које такође сматрају да могу значајно утицати на интензитет регионалне безбедносне динамике, а које називају прекривачима (*overlay*), пенетраторима и инсулаторима у зависности од природе њиховог деловања на (пот)комплекс. Тако да су у оквиру студије случаја анализирани претпостављени утицаји САД (и НАТО), ЕУ (и Немачке и Велике Британије) Русије и Турске, а на основу чега је потврђена и ова основна хипотеза.

Имајући у виду тврдњу Бузена и Вејвера да „конфликтни обрасци између држава/јединица унутар поткомплекса опредељујуће утичу на правац и домете утицаја спољних актера“ у дисертацији је примаран акценат стављен на односе између западнобалканских јединица. У том смислу кандидат Милан Липовац је појмовно-теоријску мрежу ТРБК обогатио класичним појмовима студија безбедности: националним интересом, моћи и снагом државе, тако да се за сваки од ових појмова може узети више посебних хипотеза, а које су такође провераване у овом истраживању.

За проучавање националних интереса коришћен је преглед докумената (правних аката) и анализа садржаја званичних саопштења кључних представника политичких власти, а под претпоставком да је на основу тога могуће утврдити начин на који креатори безбедносне политике разумеју националну безбедност и шта настоје да остваре у том смислу. У проучавању моћи и снаге државе коришћена је секундарна анализа бројних димензија и индикатора ових појмова, а под претпоставком да припадност државе одређеној категорији (нпр. мале и/или слабе државе), ако не утиче опредељујуће, онда бар у значајној мери сужава могуће обрасце понашања (нпр. малих и/или слабих) држава. Такође једна од основних хипотеза у дисертацији је била и да су

све западнобалканске државе мале у односима моћи, као и да су све западнобалканске државе слабе у односима снаге.

У овом делу кандидат је провераво и већи број хипотеза везаних за понашање малих држава преваходно у односу на ЕУ и НАТО, а које су само делимично потврђене, изузимајући неке примере везане за Србију, Македонију и БиХ. На основу добијених налаза кандидат истиче једнодимензионалност претпоставки које развијају реалисти и либералисти у вези са понашањем малих држава као велики недостатак, обзиром да (мале) западнобалканске државе испољавају разнолике обрасце понашања чак и у односу на исте спољне актере.

Насупрот томе хипотезе да се мале државе излажу ниском нивоу партиципације у светској политици, да су усмерене на мањи број међународних питања/проблема (који су за њих релевантни), хипотеза о ограничениости деловања на непосредно географско окружење, хипотеза о наглашавању међународних принципа, међународног права и других „морално оријентисаних“ идеала, хипотеза да је малим државама својствено јачање међународних споразума и прикључивање међународним институцијама кад год је могуће, и на крају хипотеза о трошењу несразмерне количине спољнополитичких ресурса на очување физичке и политичке безбедности и опстанка, кандидат Милан Липовац сматра потврђеним. Даље, хипотезу о употреби дипломатских и економских инструмената/мера у спољној политици, насупрот војним инструментима/мерама, кандидат не сматра ни потврђеном, ни одбаченом, док за хипотезу о заузимању неутралних ставова, хипотезу о ослањању на суперсиле у смислу заштите, партнерства и ресурса, и хипотезу о усмерености на сарадњу и избегавање конфликта у односима између западнобалканских држава, кандидат сматра одбаченим.

Хипотеза о тугорству, односно о томе како мале државе представљају „франшизе“ суперсила, односно хипотезу да је спољна манифестација понашања малих држава условљена интересима великих сила њихових протектора, а што је према реалистима било уобичајено у 19. и првој половини 20. века, кандидат сматра да неј могла бити потврђена, односно да то није случај бар не у Европском регионалном безбедносном комплексу. Када је реч о Европском комплексу (чији је Западнобалкански поткомплекс саставни део) анализом је обухваћен и претпостављени утицај великих сила попут Немачке, Велике Британије и Француске, али је главни акценат стављен на међувладине организације – ЕУ и НАТО. Имајући у виду претпостављени утицај ЕУ и НАТО на западнобалканске државе чланице (и кандидате) претходна хипотеза није могла бити ни у потпуности одбачена. С тим у вези, кандидат констатује да чланство у ЕУ и НАТО западнобалканским (као и другим малим) државама у одређеној мери сигурно ограничава суверенитет, али у односу на мале (и не само мале) државе нечланице даје им огромну, можда и ненадокнадиву предност у погледу средстава која им могу бити на располагању у очувању сопствене националне безбедности. Тако да према кандидату чланство западнобалканских јединица у ЕУ и НАТО представља посебан квалитет који одређује националну безбедност тих држава, али и укупну безбедносну динамику која се успоставља у поткомплексу (Хрватска и Албанија у НАТО од 01.04.2009. и Хрватска у ЕУ од 01.07.2013. године.

У погледу снаге државе Калеви Холсти износи хипотезу да су слабе државе оне које имају неуједначене индексне вредности, односно оне државе које по одређеним

индикаторима имају високе, а по другим ниске вредности. Ова хипотеза се може сматрати потврђеном у потпуности, јер све западнобалканске државе имају велике осцилације у погледу резултата по различитим индикаторима.

Хипотеза да слабе државе обично имају етничке, верске, језичке или неке сличне међугрупне тензије које још увек нису или нису у потпуности постале отворено насилне се такође у случају западнобалканских јединица може сматрати потврђеном, јер етничке и верске разлике не само што нису решене него се чак и појачавају у периоду изборних кампања, а што свакако компликује и убрзава регионалну безбедносну динамику.

Хипотеза да степен корупције и општег криминалитета у слабир државама има тенденцију раста, да комунална инфраструктура пропада, да се у здравство и образовање не улаже (нарочито не ван великих градова), да БДП *per capita* и други економски показатељи опадају, у појединим случајевима и драстично, да је залагање за владавину права само декларативно, као и да је цивилно друштво спутано, ова претпоставка се може сматрати делимично потврђеном, обзиром да је приметан напредак у погледу владавине права и позиције цивилног друштва, па чак и у појединим економским параметрима западнобалканских држава.

У вези са снагом најопштија хипотеза да су слабе државе углавном усмерене на унутрашње проблеме, а да јаке државе могу да се баве и питањима у спољном окружењу, па чак и да се мешају у унутрашња питања у другим државама у случају РБПКЗБ није могла бити потврђена. У том смислу кандидат закључује да комплексност безбедносне међузависности, заједничка историја и испреплетаност интереса држава на Западном Балкану утиче на то да се те државе (иако све спадају у категорију слабих држава) као по правилу баве и унутрашњим питањима у другим западнобалканским државама.

У начелу, постављени хипотетички оквир у овој дисертацији је потврђен, а посебан квалитет овог истраживања представља и генерисање читавог низа хипотеза које је могуће проверавати у будућим истраживањима, а које би се могле сврстати у две групе. Оне које су теоријског карактера и које се најчешће везују за могућност унапређења теорије регионалног безбедносног комплекса и оне хипотезе које се везују за проучавану студију случаја и то најчешће за конкретне догађаје или процесе и њихов претпостављени утицај на регионалну безбедносну динамику Западнобалканског поткомплекса.

4. КРАТАК ОПИС САДРЖАЈА ДИСЕРТАЦИЈЕ

Већ је из садржаја докторке дисертације очигледно да је кандидат Милан Липовац обухватио сва питања, све сегменте и све димензије које су значајне за утврђивање сазнајно-експланаторног потенцијала ТРБК, а који је провераван у студији случаја којом је обухваћена национална безбедност Републике Србије и Западнобалкански поткомплекс. Садржај по поглављима и потпоглављима указује на јасну, прецизну, прегледну и заокружену структуру извештаја о истраживању које је спроведено у оквиру ове дисертације.

У *Уводу* докторске дисертације кандидат само скицира основне карактеристике Теорије регионалног безбедносног комплекса и само у назнакама истиче значај ове теорије у научној дисциплини (савремених) студија безбедности.

У потпоглављау „Предмет проучавања и теоријски оквир“ кандидат даје нешто детаљнији приказ ТРБК у смислу настанка и развоја овог теоријског оквира, нивоа анализа на којима је могуће користити овај теоријски оквир, степен тематизације у савременој литератури, кандидат наводи неке кључне појмове и такође кандидат у овом делу јасно формулише предмет истраживања: „предмет истраживања у овој дисертацији превасходно везан за сагледавање могућности ТРБК за идентификовање, опис и евентуално објашњење безбедности на једном од препознатих нивоа примене овог теоријског оквира или још прецизније, утврђивање сазнајно-експланаторног потенцијала ТРБК у проучавању националне безбедности мале и слабе државе на нивоу регионалног безбедносног поткомплекса“.

У потпоглављу „Истраживачко питање“ кандидат је прецизно одредио истраживачко питање као „адекватност примене теорије регионалног безбедносног комплекса у проучавању националне безбедности Републике Србије у Западном Балкану, односно у односу на државе које чине овај поткомплекс и оне глобалне силе (и вероватно регионалну силу) које утичу на регионалну безбедносну динамику на Западном Балкану“. У овом делу кандидат је такође понудио детаљну аргументацију у погледу одабране студије случаја.

У делу *Увода* који је обухваћен поднасловом „Методолошки приступ“ кандидат је прецизно објаснио коришћени комбиновани, односно мултиметодски приступ. Преглед литературе је коришћен за представљање ТРБК и њему припадајућих појмова. У оквиру примене ове технике анализирани су сви доступни Бузенови и Вејверови радови, сукцесивно су увођена становишта других аутора који су се бавили овим теоријским оквиром. Направљен је преглед свих академских (докторати и магистарски/мастер радови) радова на ову тему, а који су похрањени у електронским базама светских универзитета са енглеског говорног подручја, а такође су направљени и графикони о тренду цитираности кључне референце (*Regions and powers*) и тренду увећања броја научних радова у којима је коришћен овај теоријски оквир од 2003. до 2015. године, а на основу чега је утврђен висок степен тематизације ТРБК у најновијој научној публицистици. Кандидат је такође за потребе израде ове дисертације користио и секундарну анализу података и једноставне статистичке технике (дескриптивну статистику) најчешће за утврђивање формалних вредности одређених индикатора моћи

и снаге државе, затим преглед докумената и анализу садржаја углавном стратегија и експозеа мандатара, али и званичних саопштења највиших политичких представника, као и метод сценарија у погледу утврђивања вероватноће одређених трансформација регионалне безбедносне динамике на Западном Балкану.

Поглавље под називом *Кључни појмови (националне) безбедности и потенцијали ТРБК за проучавање националне безбедности*, које уз четврто представља најобимније поглавље, подељено је на три потпоглавља. У првом потпоглављу „Национална безбедност и мрежа сродних појмова“ кандидат је понудио сет одређења националне безбедности релевантних аутора и истакао њихове недостатке. Зато је у наставку уместо операционалног одређења овог „суштински спорног концепта“ кандидат навео најпознатије сетове питања за анализу (националне) безбедности и на крају уз адекватну аргументацију понудио и свој сет аналитичких питања. У наставку кандидат је направио темељан приказ појма национални интерес, појма моћи и појма снаге државе, а за шта је такође истакнуто теоријско утемељење у ТРБК. За сваки од ових појмова дата су операционална одређења и детаљно су представљене матрице за анализу. За проучавања националног интереса коришћена је адаптирана Нектерлајнова матрица, за проучавање моћи државе *CIA World Factbook* матрица (9 димензија/области и 44 индикатора) и за проучавање снаге западнобалканских држава *FSI* матрица (4 димензије/области и 12 индикатора).

У потпоглављу под називом „Теоријски оквири за проучавање (националне) безбедности на регионалном нивоу“ кандидат је дао опште карактеристике региона, односно регионалног комплекса, представио почетак и начин тематизације региона у студијама безбедности, постојеће приступе у објашњењу изградње, односно настанка региона, направио преглед становишта релевантних аутора о значају проучавања региона, односно регионалног нивоа анализе у студијама безбедности и на крају у најкраћем представио два најутицајнија теоријска оквира за проучавање (националне) безбедности на регионалном нивоу – Теорију сукоба цивилизација и Теорију регионалног безбедносног комплекса, која добрим делом настаје и на темељима критике познате Хантингтонове теорије.

Треће потпоглавље под називом „Настанак и развој, основне карактеристике и сазнајни домети Теорије регионалног безбедносног комплекса (према Бузену и Вејверу)“ обухвата веома опширан, јасан и прецизан приказ свих релевантних сегмената ТРБК који представља есенцију теоријског оквира комплетног истраживања. Кандидат Милан Липовац је у овом делу приказао настанак и развој концепата ТРБК у свим доступним радовима Бузена и Вејвера (направљен је чак и табеларни приказ и истакнуте кључне референце), као и степен тематизације овог теоријског оквира у савременој научној публицистици. Кандидат је такође представио „класичну“ ТРБК, ТРБК „изван класичног“ одређења и “ревидирану“ ТРБК. У овом делу истакнут је и значај секуритизујућег потеза у ТРБК, објашњене су главне карактеристике ТРБК, описани могући нивои примене ове теорије, направљена је класификација регионалних безбедносних комплекса у односу на различите критеријуме, објашњени су кључни појмови ТРБК и представљена је Бузенова и Вејверова процена сазнајних домета овог теоријског оквира.

Треће поглавље под називом *Регионални безбедносни поткомплекс (Западни Балкан)* практично представља увођење проучаване студије случаја у ТРБК, односно довођење у везу са становиштима које су Бузен и Вејвер развијали у оквиру овог теоријског приступа. Поред представљања основних географских карактеристика, кандидат истиче разлику између Балканског полуострва и Балкана, где први одређује као доминантно географски појам, док други представља политичко-етничко-историјско-културолошки феномен који има јако симболичко значење, а што је нарочито важно имајући у виду услове које би одређени геопростор требало да испуни како би се могао сматрати (пот)комплексом. Кандидат је затим представио Бузеново и Вејверово одређење и анализу регионалног безбедносног поткомплекса Балкан из 2003. године, али и отишао даље од тога критикујући њихова становишта. На трагу дела ових критика кандидат Милан Липовац је понудио релативно конзистентну и утемељену аргументацију у погледу тога да је адекватније говорити о Западнобалканском, а не Балканском поткомплексу и у том смислу наводи низ аргумената како „одозго - на доле“, „тако и одоздо - на горе“, а где је свакако кључна безбедносна међузависност.

У наставку овог поглавља кандидат прави преглед постојећих радова на тему медијске тематизације Западног Балкана, подсећајући да насупрот увреженом мишљењу конструкција „Западни Балкан“ не представља неологизам европских бирократа, него назив који је у употреби већ више од 100 година. У том смислу кандидат наводи и објашњава неке од кључних стереотипа у вези са овим геопростором, од којих је свакако, бар у студијама безбедности, најпознатији појам „балканизације“, а којим се често описује специфична регионална безбедносна динамика у различитим деловима света, односно стварање конфликтне формације.

На крају овог поглавља кандидат је применом Бузенове и Вејверове „методологије“ („снeпшот/фотографија приступ“ и „логичка дедукција“, а које кандидат критикује на више места у раду) „утврдио“ вероватне сценарије и дао главне карактеристике РБК Западни Балкан у односу на централизацију моћи, према могућим променама и према односима пријатељства и непријатељства.

У четвртом поглављу под називом *Национална безбедност Републике Србије у регионалној безбедносној динамици поткомплекса Западни Балкан* кандидат је комплетну теоријску мрежу (формирану за потребе овог доктората) применио за проучавање одабране студије случаја, а са циљем уопштавања сазнајно-експланаторног потенцијала ТРБК на нивоу националне безбедности. У оквиру потпоглавља „Претње по националну безбедност Републике Србије и претње по националну безбедност других држава/јединица РБКЗБ“ утврђене су на основу прегледа стратегија националне безбедности западнобалканских држава, а како би се утврдило које безбедносне претње (бар према становишту јединица РБКЗБ) одређују, односно убрзавају или успоравају регионалну безбедносну динамику на Западном Балкану. У овом делу претпоставка о томе како јединице РБКЗБ практично „преписују“ у своје националне стратегије безбедносне претње препознате у Стратегијама ЕУ и НАТО није могла бити потврђена у делу који се односи на ниво људске, регионалне и глобалне безбедности, док је делимична потврда могућа само у случају безбедносних претњи својствених нивоу националне безбедности. У том смислу индикативан је и налаз

кандидата да јединице западног Балкана иако препознају готово идентичне претње на нивоу националне (унутрашње) безбедности, готово да не предузимају никакве заједничке напоре у циљу њиховог превазилажења. У наставку овог поглавља кандидат прави детаљну анализу националних интереса примењујући адаптирану Нектерлајнову матрицу на референтна стратешка документа Републике Србије, као и на све експозее мандатара Владе Србије од 2001. до 2016. године (укупно девет експозеа). Даље кандидат компарира јединице Западнобалканског поткомплекса у односима моћи по индикаторима (сва 44 индикатора) и у односима снаге држава (свих 12 индикатора) користећи једноставнију дескриптивну статистику и визуелно представљање утврђених вредности. Руковођен основном идејом ТРБК о израженој безбедносној међузависности јединица (пот)комплекса, кандидат представља и политичко-економске индикаторе билатералне сарадње Републике Србије и других држава/јединица РБПКЗБ, као и регионалне иницијативе и организације релевантне за овај поткомплекс. У наставку овог поглавља кандидат износи претпостављени утицај спољних актера на националну безбедност Републике Србије у Западнобалканском поткомплексу на начин својствен Бузеновим и Вејверовим радовима, а где су само скицирани могући утицаји САД (и НАТО), ЕУ (и Немачке и Велике Британије) Русије и Турске. На крају кандидат све резултате представљене у овом поглављу суочава са теоријским становиштима и идејама развијеним у ТРБК, а са циљем утврђивања општих карактеристика националне безбедности Републике Србије у РБПКЗБ (што уједно представа и наслов овог потпоглавља). Иако кандидат истиче већи број недостатака у погледу примене Нектерлајнове матрице, кандидат добијене налазе врло успешно смешта у контекст тада актуелних политичких и безбедносних проблема и на основу чега успева да опише и начин и узроке трансформације националних интереса Републике Србије од 2001. године до 2016. године. Такође кандидат истиче да на основу утврђених индексних вредности индикатора моћи све западнобалканске државе/јединице спадају у категорију малих држава (чиме је потврђена полазна хипотеза), а које не само да немају потенцијал да постану веће силе (регионалне силе), него чак немају ни изгледе да постану значајније силе у односу на друге државе РБПК Западни Балкан. У овом делу кандидат на основу добијених налаза проверава већи број хипотеза, а које је Комисија већ истакла у претходном делу Реферата.

У петом поглављу који носи назив *Сазнајно-експланаторни потенцијал и интерпретативно-аналитичке могућности ТРБК у проучавању националне безбедности*, кандидат на основу исцрпног прегледа свих Бузенових и Вејверових радова о ТРБК, на основу представљеног развоја, главних карактеристика и кључних појмова ТРБК, затим начина на који Бузен и Вејвер користе ово теоријско становиште и коначно и на основу примене ове теорије у конкретној студији случаја која је обухваћена овом дисертацијом, кандидат истиче осам кључних карактеристика (предности) које иду у прилог примене ТРБК у проучавању националне безбедности конкретне државе. У најкраћем ове предности се могу свести на следеће: 1) обзиром да ТРБК обухвата низ појмова који су развијени у оквиру ове теорије, али и појмове који су развијени у оквиру других теоријских приступа, њихово укрштање и примена омогућавају дубљи увид у комплексност националне безбедности конкретне државе; 2)

увођење секторског приступа и теорије секуритизације у ТРБК омогућава, са једне стране проширен приступ безбедности, а са друге стране је сужен истраживачки фокус и утврђене конкретне истраживачке технике; 3) Бузен и Вејвер у оквиру ТРБК држави не признају статус „рационалног актера“, односно врше „деперсонализацију“, јасно означавајући секуритизујуће актере као креаторе безбедносне политике; 4) примена ТРБК омогућава и сагледавање трансформације геопросотра (у којем се проучава национална безбедност конкретне државе), док са друге стране представа и оквир у којем је могуће сагледати и различите моделе утицаја међународних сила; 5) теоријске тврдње које су развијене у оквиру ТРБК ипак у фокус истраживања стављају начин на које државе/јединице унутар (пот)комплекса интерреагују, чиме се отвара могућност за комплекснији приступ и проучавање разноликих облика међусобних утицаја које државе унутар РБК успостављају, а који нису директна последица утицаја глобалних сила; 6) РБК/РБПК представља солидан геопросторни оквир у којем (би требало да) се налазе све релевантне државе у односу на које је примерено проучавати националну безбедност конкретне државе; 7) природа регионалне безбедносне динамике, односно тип комплекса, онова је за „утврђивање“ сценарија даљих промена у РБК/РБПК, а који су значајни и за националну безбедност конкретне државе; и 8) широка примена ТРБК у проучавању безбедности представља како потврду сазнајно-експланаторног потенцијала ове теорије, тако и могућност компарирања налаза различитих истраживача.

Даље у наставку кандидат даје критику и износи недостатке ТРБК за које сматра да их је са нивоа спроведене студије случаја могуће уопштити на ниво проучавања националне безбедности. Ове критике се у најкраћем односе на: 1) неадекватност одређења безбедносне заједнице колективном секуритизацијом; 2) недовољно прецизно или неадекватно одређење појма безбедносна међузависност; 3) потребно је одредити који ниво безбедносне међузависности/регионалне безбедносне динамике ствара РБК/РБПК; 4) примена приступа слике/фотографије (*snapshot*) и у односу на регионалну безбедносну динамику, а чиме се занемарује шира историјска димензија (хронолошки преглед релевантних догађаја и/или процеса); 5) увођењем појма секуритизације по неколико основа је ограничен сазнајно-експланаторни потенцијал ТРБК; 6) недостатак који је везан за неговање „погледа на свет“ који је био својствен у 19. и првим деценијама 20. века; 7) утврђивање утицаја глобалних сила свођењем секуритизујућих потеза на медијске наступе само једног актера (нпр. премијера Велике Британије); 8) занемаривање теоријског потенцијала за проучавање разноликих облика међусобних утицаја које државе успостављају унутар РБК/РБПК, а које је лишено доминантног утицаја спољних актера; 9) проблематично одређење Европске уније као глобалне силе, односно као јединственог актера међународне/регионалне/националне безбедности; 10) тенденција Бузена и Вејвера да када наиђу на проблем који је потребно објаснити и где би било пожељно/потребно спровести неко дубље и обухватније истраживање они то не раде, него само уведу нови „термин“ који даље не објашњавају; 11) више него спорне референце које користе у прегледу литературе; 12) примена „логичке дедукције“ у утврђивању вероватноће конкретних сценарија; и 13) сазнајно-експланаторни потенцијал ТРБК у великој мери превазилази налазе до којих Бузен и Вејвер долазе у својим истраживањима.

На крају Комисија посебно цени сет препорука које кандидат Милан Липовац даје, а у вези са могућностима унапређења ТРБК коо оквира за проучавање националне безбедности, а које се могу свести на следеће: 1) предузимањем напора за превазилажење недостатака који се односе на примену оног приступа који Бузен и Вејвер означавају као слика/фотографија (*snapshot*), а који би подразумевао проучавање релевантних појава у широј временској димензији имало би вишеструку корист; 2) потребно је направити јасну дистинкцију између регионалне безбедносне динамике и безбедносне међузависности, а једно од могућих решење би подразумевало одређење безбедносне међузависности као релативно трајније карактеристике безбедносних односа између држава/јединица унутар РБК/РБПК, а регионална безбедносна динамика као материјализација тог потенцијала. На овај начин, како то сматра кандидат, проучавање појава у широј временској димензији имало би своје оправдање и у вези са дистинкцијом ова два појма; 3) утврђивање везе између састава/структуре РБК/РБПК и могућности утицаја међународних сила на регионалну безбедносну динамику, а што би највероватније подразумевало примену истраживачког дизајна који би превазилазио до сада коришћене технике и где би нагласак према наводима кандидата требало ставити на моћ држава и структуру које те државе успостављају на нивоу РБК/РБПК; 4) утврђивање јаснијег и одређенијег односа између РБК и њему припадајућег РБПК у односу на утицај глобалних сила које припадају или не припадају том РБК, јер је генерална претпоставка да на поткомплекс имају већи утицај глобалне силе које припадају РБК чији је тај поткомплекс саставни део. У вези са овим кандидат Милан Липовац сматра да је потребно утврдити и конкретне димензије и индикаторе испољавања таквог утицаја; 5) такође потребно је утврдити и јаснију разлику између продирања и прекривања/оверлеја, а која се не исцрпљује на нивоу физичког размештања оружаних снага глобалне силе. А где кандидат сматра да би ови критеријуми требало да буду пре резултат емпиријских истраживања, него пуког теоријског проматрања; 6) потребно је утврдити јасније критеријуме/индикаторе пенетрирања, иако се у дисертацији констатује да би овакви напори практично захтевали утврђивање посебних критеријума/индикатора за сваки случај имајући у виду субјективну димензију и предреминисаност овој појма; 7) имајући у виду да пример Турске спољне и безбедносне политике одступа од теоријског појма инсулатора, пожељно би било да се за овакве случајеве развије посебан теоријски појам; 8) иако је увођење секторске анализе у ТРБК 1998. године представљало значајан теоријски искорак, сам Бузен је заједно са Матијасом Албертом одустао од секторске анализе, а као њен супститут предложио примену теорије функционалне диференцијације, па у том смислу кандидат предалаже и одређену врсту ревизије и ТРБК; 9) истраживачки захват Бузена и Вејвера (који подразумева анализу секуритизујућих потеза) потребно је проширити и на проучавање конкретних мера које провајдери безбедности предузимају у вези са конкретним претњама или које имају посредни утицај на претње у оквиру РБК/РБПК (анализу нормативно-правног оквира, процену институционалних капацитета конкретних држава, ниво и интензитет сарадње између држава, историју односа између конкретних држава, али и природу перцепције доносилаца кључних безбедносних одлука, али и перцепцију грађана који у крајњој линији на изборима и бирају кључне представнике власти и сл.), па кандидат сугерише промену ширег

спектра метода и техника, које значајно превазилазе површне анализе саопштења за медије и „логичку дедукцију“, а које су својствене Бузеновим и Вејверовим истраживањима; 10) вероватноћу могућих сценарија требало би одређивати на основу материјалних показатеља и њихових утврђених трендова раста; 11) кандидат такође сугерише и нове технике у анализи секуритизујућих потеза које би се базирале на примени софтверских алата и доступних база медијских и других саопштења; 12) примена овог ширег истраживачког захвата и разноликих техника и метода у истраживању могла би довести и до утврђивања реалних образаца интерреаговања између држава, а који не морају нужно одговарати сету држава/јединица, односно геопростору који одговара РБК или РБПК. У том смислу, а везано за примену ТРБК у проучавању националне безбедности конкретне државе могуће је да се исцрта неки посебан геопростор чија безбедносна интеракција има смисла само када се посматра у односу на конкретну државу и њену националну безбедност. Објашњење ове парадигме кандидат је илустровао идејом мозаика; 13) и на крају у погледу утицаја који међународне силе (превасходно глобалне силе) остварују кроз међународне организације потребно је скренути пажњу да је могуће да конкретан носилац овлашћења (појединац) кроз институцију не делује на начин да остварује безбедносне интересе своје државе, него неке друге, можда и веће силе. Због чега кандидат Милан Липовац наглашава значај експертских интервјуа у истраживањима овог типа.

У *Закључку* кандидат даје синтетички преглед дисертације у складу са садржајем, сумира главне налазе у вези са постављеним предметом и циљевима истраживања, скицира кључне резултате, наглашава закључке и истиче потенцијални научни допринос.

5. ОСТВАРЕНИ РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ДИСЕРТАЦИЈЕ

Иако Теорија регионалног безбедносног комплекса представља веома актуелан и често коришћен теоријски оквир у савременој светској литератури, потребно је рећи да на овим просторима није показан већи научни интерес у вези са овим теоријским становиштем. Потребно је такође поновити да у обимном прегледу литературе који је направљен за потребе ове дисертације није пронађен ни један рад у којем је ТРБК коришћен за проучавање националне безбедности конкретне државе, затко Комисија сматра да је уважавајући обе ове околности постојала реална научна потреба за оваквом дисертацијом.

Докторска дисертација кандидата Милана Липовца представља добро структурисано и ваљано спроведено истраживање чији се резултати односе, како на емпиријски ниво који је везан за проучавање студију случаја, тако и на теоријску раван која је вазана за испитивање сазнајно-експланаторног потенцијала ТРБК на нивоу националне безбедности. Имајући све то у виду Комисија је сагласна у оцени да је докторска дисертација кандидата Милана Липовца пружила значајне резултате могу бити коришћени на најмање три начина, а где се први начин везује за одабрану студију случаја, односно представљени резултати и закључци дисертације могу чинити добру

основу за постављање неких нових истраживачких питања и покретање неких нових истраживања везаних за националну безбедност Републике Србије или везано за регионалну безбедносну динамику Западнобалканског поткомплекса. Други могући начин примене резултата представљених у овој дисертацији Комисија везује за налазе о сазнајно-експланаторном потенцијалу ТРБК у проучавању националне безбедности и сматра да би се теоријски допринос ове дисертације могао огледати у могућности ревидирања и унапређења ТРБК или чак и развијања потпуно новог теоријског оквира на темељима теорије регионалног безбедносног комплекса. И на крају Комисија сматра да истраживачки дизајн, формирана мрежа теоријских појмова, базе података и матрице за анализу коришћене у овој дисертацији могу представљати релативно добру основу за конципирање будућих истраживања других случајева у којима се национална безбедност проучава у оквиру комплекса/поткомплекса, а где би кључна предност представљала могућност компарирања резултата и закључака.

6. ОБЈАВЉЕНИ И САОПШТЕНИ РЕЗУЛТАТИ КОЈИ ЧИНЕ ДЕО ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Део другог поглавља под називом „Национални интерес“ (од 36 до 48 странице) је као што се то и истиче у фусноти дисертације на 36. страници, уз минималне измене већ објављен у Српској политичкој мисли (домаћи научни часопис који је посебном одлуком Министарства просвете, науке и технолошког развоја верификован као часопис међународног значаја – М24), а у оквиру обавеза које су предвиђене чланом 38. Правилника о докторским студијама на Факултету безбедности усвојеном на Наставно-научном већу Факултета безбедности Универзитета у Београду, на седници одржаној 21.10.2015. године. Овај податак о објављивању дела дисертације у овако високорангираном научном часопису Комисија посебно истиче, јер то само по себи представља верификацију научних резултата и одређену врсту спољне потврде квалитета спроведеног истраживања. У питању је коауторски рад, а где је кандидат Милан Липовац први коаутор:

Липовац, М. и Димитријевић, И. Р. (2015). Национални интерес као аналитички концепт: Могућности за анализу националног интереса Србије. *Српска политичка мисао*, 22(4), 87-108. УДК 323.1:327(497.11):321.01
Линк: <http://www.spmbeograd.rs/spm/CD%20-SPM%204-2015.pdf>

7. ЗАКЉУЧАК

На основу увида у завршену докторску дисертацију кандидата Милана Липовца *“Национална безбедност Републике Србије у регионалном безбедносном поткомплексу Западни Балкан“*, Комисија констатује да је кандидат успешно обрадио постављену тему. Предмет и циљеви истраживања су адекватно постављени, теоријски и методолошки оквир рада кохерентни и утемељени на релевантним научним достигнућима и савременој научној публицистици. Кандидат је у потпуности следио одобрену структуру на коју је сагласност дало Наставно-научно веће Факултета безбедности и Стручно веће Универзитета у Београду.

Докторска дисертација *“Национална безбедност Републике Србије у регионалном безбедносном поткомплексу Западни Балкан“* представља савремен, актуелан, релевантан и оригиналан допринос фонду знања из уже научне области студија безбедности, односно савремених студија безбедности. Фокусираност истраживачког захвата, обим коришћене литературе и секундарних извора, али првенствено добијени налази, опис проучаваних феномена, понуђена објашњења у вези са студијом случаја и изведени закључци, односно препоруке, ову дисертацију квалификују као пример другим истраживачима који ће се бавити овим и сличним темама из области (савремених) студија безбедности.

На основу свега изложеног, имајући у виду квалитет, значај, добијене резултате и остварени научни допринос, Комисија даје позитивну оцену докторске дисертације и Наставно-научном већу Факултета безбедности Универзитета у Београду

ПРЕДЛАЖЕ

да прихвати позитивну оцену докторске дисертације кандидата **Милана Липовца**, под насловом **“Национална безбедност Републике Србије у регионалном безбедносном поткомплексу Западни Балкан“** и одобри јавну одбрану.

КОМИСИЈА

проф. др Зоран Драгишић, председник

проф. др Владимир Н. Цветковић, члан

доц. др Светлана Станаревић, члан и

проф. др Драган Р. Симић, члан.

У Београду, 24.08.2016.